

A Barca-jelentés,
vidékfejlesztés,
EURÓPA 2030
stratégia,
Horizont 2020

Topa Zoltán

topa.zolta.szie@gmail.com

Lisszaboni stratégia

- o **2000-ben indult**

- o Cél: Európa a világ **legversenyképesebb** térségévé váljon 2010-re

- o Ennek elérése érdekében a következő **célokat** fogalmazták meg:

1. A **tudásalapú társadalom** és gazdaság megteremtése
2. A **dinamikus gazdasági növekedés** (a makrogazdasági teljesítmény javítása)
3. A világgazdasági, **globális** piacon a gazdasági **versenyképesség** biztosítása
4. A gazdasági fejlődés környezeti szempontokat figyelembe vevő **fenntarthatósága**
5. Szociális integráció, és ennek keretében lehetőség szerint **teljes foglalkoztatottság** és **a szociális gondoskodás** új európai modelljének kialakítása

- A program kitűzte, hogy a tagállamok a GDP-jük 3%-át fordítsák K+F-re. (2004-ben kiderült, **hogy teljesíthetetlen**)

- o Ezután céldátum törlése, új stratégiai területek

1. A tudás kiterjesztése és az **innováció**
2. Az **egységes belső piac** tényleges megvalósítása
3. **Új munkahelyek** teremtése és **új szociális modell** kialakítása
4. Makrogazdasági **stabilizációs** problémák

1. Switzerland 5.80 (—)	11. Norway 5.35 (—)	21. Austria 5.16 (-5)
2. Singapore 5.65 (—)	12. United Arab Emirates 5.33 (+7)	22. Australia 5.08 (-1)
3. United States 5.54 (+2)	13. Denmark 5.29 (+2)	23. France 5.08 (—)
4. Finland 5.50	14. Taiwan 5.25 (-2)	24. Saudi Arabia 5.06 (-4)
5. Germany 5.49 (-1)	15. Canada 5.24 (-1)	25. Ireland 4.98 (+3)
6. Japan 5.47 (+3)	16. Qatar 5.26 (-3)	26. South Korea 4.96 (-1)
7. Hong Kong 5.46 (—)	17. New Zealand 5.20 (+1)	27. Israel 4.95 (—)
8. Netherlands 5.45 (—)	18. Belgium 5.18 (-1)	28. China 4.89 (+1)
9. United Kingdom 5.41 (+1)	19. Luxembourg 5.17 (+3)	29. Estonia 4.71 (+3)
10. Sweden 5.41 (-4)	20. Malaysia 5.16 (+4)	30. Iceland 4.71 (+1)

2013–2014 rankings [\[edit\]](#)

This is the top 30 of the 2013–2014 report^[14]

1. Switzerland 5.67 (—)	11. Norway 5.33 (+4)	21. Australia 5.09 (-1)
2. Singapore 5.61 (—)	12. Taiwan 5.29 (+1)	22. Luxembourg 5.09 (—)
3. Finland 5.54 (—)	13. Qatar 5.24 (-2)	23. France 5.05 (-2)
4. Germany 5.51 (+2)	14. Canada 5.20 (—)	24. Malaysia 5.03 (+1)
5. United States 5.48 (+2)	15. Denmark 5.18 (-3)	25. South Korea 5.01 (-6)
6. Sweden 5.48 (-2)	16. Austria 5.15 (—)	26. Brunei 4.95 (+2)
7. Hong Kong 5.47 (+2)	17. Belgium 5.13 (—)	27. Israel 4.94 (-1)
8. Netherlands 5.42 (-3)	18. New Zealand 5.11 (+5)	28. Ireland 4.92 (-1)
9. Japan 5.40 (+1)	19. United Arab Emirates 5.11 (+5)	29. China 4.84 (—)
10. United Kingdom 5.37 (-2)	20. Saudi Arabia 5.10 (-2)	30. Puerto Rico 4.67 (+1)

European Competitiveness Report 2014

- Az Európai Bizottság készíti évente (kvantitatív analízis)
- Főbb megállapítások:
 - A recesszió után **a gyártás** visszajött a korábbi szintre, köszönhetően az alapvető jó adottságoknak (szakképzett munkaerő stb.)
 - A piaci negatív hatások számos, alapvetően működő projektnek gátat vetettek, ezért indokoltak lehetnek **állami beavatkozások** (a vállalkozások piaci lehetőségeit javítandó)
 - A **KKV-k** még nem tudnak különösebb szerepet vállalni a **globális piacon** (nem tudnak jelen lenni idegen országok piacain)
 - A termékinnovációk szerepe **meghatározó** a gazdasági növekedésben és a foglalkoztatásban, míg a szervezeti és a folyamatinnovációké szinte jelentéktelen.
 - **Az elektromosság és a gáz ára magasabb** az EU-ban mint sok más országban, köszönhetően főleg a magas adóterheknek
 - Számos vizsgált vállalatnál kiderült, hogy **az energiahatékonysági fejlesztések** nem tudják ellensúlyozni az energiaárak növekedését
 - Az **energiaárak növekedése** súlyosan hátráltatja az exportpiacot

Göteborgi stratégia

- Fenntarthatósági kiegészítés a Lisszaboni stratégiához
- 7 fő célkitűzés
 1. az éghajlatváltozás elleni küzdelem és az energiagazdálkodás javítása;
 2. a környezetkímélőbb közlekedés és szállítás;
 3. a termelés és a fogyasztás fenntarthatóbbá tétele;
 4. a természeti erőforrásokkal való körültekintő gazdálkodás;
 5. az emberi egészség védelme;
 6. a társadalmi befogadás erősítése, a demográfiai változások és a migráció kezelése;
 7. A szegénység elleni küzdelem és a fenntartható fejlődés előmozdítása globális szinten.

A kohézió újabb értelmezése: a Barca jelentés

- 2009 áprilisában **Fabrizio Barca**, az **olasz gazdasági minisztérium igazgatója** készítette Danuta Hübner, a Bizottság regionális politikáért felelős biztosa felkérésére egy jelentést, amely a kohézió új értelmezését adott. A jelentés nagy érdeklődést váltott ki, és azóta számos fórumon megvitatták. Úgy tűnik, hogy **a kritikák ellenére meghatározó** lesz az EU regionális politika reformja szempontjából.

A Barca jelentés fő tézisei I.

1. Az EU fejlesztéspolitikájának „**hely-bázisú**” (place-based) politikának kell lennie, mert a **legsúlyosabb helyzetek és hibák is szűkebb térségekben fordulnak elő és ott is haríthatók el**. A „place-based” kifejezés magában foglalja a területi, térbeli (spatial) és regionális fogalmakat is, de elkerüli azok megrögződött értelmezéseit és **nem korlátozódik adminisztratív régiókra**.

2. Az EU szintű „place-based” politikája egyben egyfajta **szükséges külső beavatkozás** (exogenous intervention) is, mert helyi érdekcsoportok, vagy az intézmények **nem megfelelő működése** gyakran megakadályozza a problémák helyes kezelését és megoldását.

A Barca jelentés fő tézisei II.

3. Az EU beavatkozásnak két fő célja van, amelyek látszólag hasonlítanak az eddigi két fő célhoz (hatékonyság és kiegyenlítés), de valójában teljesen mások. E két cél: **az alacsony hatékonyság és a társadalmi kirekesztődés felszámolása**. Nincs tehát kiegyenlítésről szó, hanem annak megakadályozásáról, hogy bizonyos csoportok, egyének ki legyenek rekesztve a gazdasági fejlődés eredményeiből.

4. A két cél ugyanannak a politikánk része, ugyanakkor **nem lehet őket ugyanazokkal a beavatkozásokkal és eszközökkel kezelni**, hanem **külön eszköz- és management rendszereket igényelnek**. Ennek a szétválasztásnak a hiánya volt egyik oka az eddigi kudarcoknak.

A Barca jelentés fő tézisei III.

5. A „konvergencia” mint cél kitűzése hiba volt, ugyanis nem szolgálta egyik fő célt sem. **A fejlődést és a hatékonyságot ugyanis az szolgálja**, hogy minden régió adottságait, **potenciálját maximálisan használjuk fel**: ez lehetséges akkor is, ha a különbségek csökkennek, de akkor is ha nőnek. A „konvergencia” **a fejlett régiókban** éppen ezen adottságok kihasználását **fékezheti**.

A Barca jelentés fő tézisei IV.

6. A „konvergencia” eddigi értelmezése a kirekesztés és a szegénység megszűnését sem biztosítja, mert minden felmérés azt mutatja, hogy egy-egy régión belül az egyének közötti jövedelmi, életmódi különbségek jóval nagyobbak, mint a régiók átlagai közötti különbségek. A régiók GDP-je közelíthet egymáshoz, miközben az emberek helyzetében való különbségek nőnek. Ebből az is következik, hogy **a regionális GDP nem lehet a különbségek egyetlen mérceje**, mint ahogyan jelenleg az.

A Barca jelentés fő tézisei V.

7. Az EU támogatások tárgya csak a közösségi javak és szolgáltatások fejlesztése, az ilyen projektek támogatása lehet, **vállalkozások, de különösen magánvállalkozások támogatására nem fordítható.**

8. Barca az eddigi GDP kiegyenlítés helyett hat prioritást javasol:

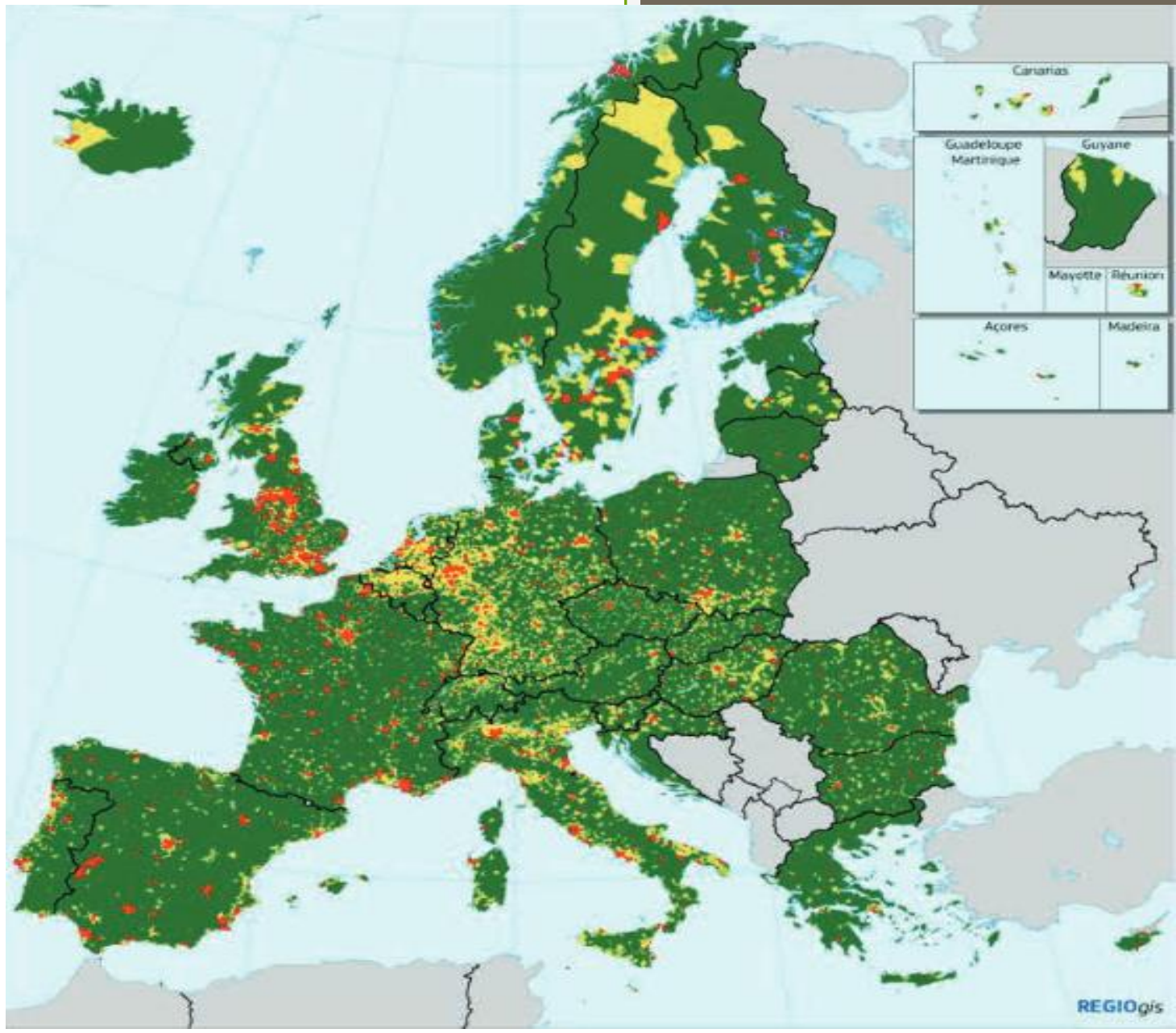
- - az innovációk - a klímaváltozás
- - a migráció - a gyermekek
- - a szakképzettség – az öregedés
- A támogatásokat e prioritásokra kell korlátozni.

A Barca jelentés fő tézisei VI.

9. Az EU kohéziós politikájának nem lehet célja a források újraelosztása tagállamok és régiók között. Bizonyos beavatkozások esetén ez előfordulhat, annak eredménye lehet, de a mai rendszer, amikor a politika első és fő fókusza az országok közötti kvóták és újraelosztás kialakítása, **nem fenntartható.**

10. Az EU strukturális és kohéziós politikája szerződéses megállapodások alapján kell működjön, azaz az Európai Bizottság szerződést köt a tagállamokkal, azok pedig a régiókkal, illetve a nem-regionális operatív programok irányítóival, azok pedig a projektek gazdáival. A szerződéseknek azonban nem a pénzek elköltésére és kezelésére, hanem elsősorban **az elérendő célok meghatározására és azok ellenőrzésére kell koncentrálniuk.**

Vidékfejlesztés

Rurális térségek chartája (1994)

- A vidék fogalmi meghatározása.
Funkciók:
 - mg., erdészet, halászat
 - A vidéken élők gazdasági és kulturális tevékenysége
 - Pihenés és rekreáció
 - Egyéb, pl. lakhely
- Fenntarthatóság és új funkciók
- Politikai rang a vf-nek

AGENDA 2000 (1996-1999)

- A KAP két pillérűvé válik (2007-ig EMOGA)
 1. pillér: alapvető jövedelemtámogatás a gazdáknak (2007 után EMGA)
 2. A környezetvédelmi és vidéki funkciók keretében a mezőgazdaság (mint közjavak szolgáltatója) támogatása, a vidéki területek fejlesztése (2007 után EMVA)
- hangsúly: multifunkcionalitás, versenyképesség, fenntarthatóság, vidéki területek felzárkóztatása

Nemzeti Vidékfejlesztési Terv (NVT)

- A Nemzeti Vidékfejlesztési Terv célja, hogy egységes keretbe foglalja az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap (EMOGA) Garanciarészlegéből finanszírozandó vidékfejlesztési intézkedések hazai végrehajtásának rendszerét.

AVOP (Agrár- Vidékfejlesztési Operatív Program)

Az AVOP három fő fejlesztési irányt, prioritást határoz meg, melyhez 8 intézkedés, 28 alintézkedés és a megvalósításukhoz szükséges technikai segítségnyújtás társul:

1. prioritás: a versenyképes alapanyag termelés megalapozása a mezőgazdaságban

- mezőgazdasági beruházások támogatása,
- a halászati ágazat strukturális támogatása,
- fiatal gazdák induló támogatása,
- szakmai továbbképzés és átképzés támogatása,

2. prioritás: Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása

- a mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése,

3. prioritás: Vidéki térségek fejlesztése

- vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése,
- mezőgazdasági infrastruktúra fejlesztése,
- falufejlesztés- és megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése,
- LEADER+ (A LEADER 1,2 és LEADER+ programmal a 7. modulban foglalkozunk részletesen),

Technikai segítségnyújtás: az AVOP népszerűsítésére, előadások szervezésére, tanfolyamok indítására, információs kiadványok szerkesztésére kerülhetett sor.

Új Magyarország Vidékfejlesztési Program

- Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program a 2007-2013-as időszakra vonatkozó Nemzeti Vidékfejlesztési Program, mely az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott vidékfejlesztési támogatásokról szóló 1698/2005/EK Tanácsi Rendelet 15. § (1) bekezdése alapján készült, s melyet Magyarország a Kormány jóváhagyását követően hivatalosan benyújt az Európai Bizottság részére.
- Az Európai Bizottság 2007. szeptember 19-én jóváhagyta a 2007-2013-as időszakra vonatkozó Új Magyarország Vidékfejlesztési Programot.

ÚMVP tengelyek

- **ÚMVP I. tengely:**
 - A minőség és a hozzáadott érték növelése a mező- és erdőgazdaságban, valamint az élelmiszer-feldolgozásban;
- **ÚMVP II. tengely:**
 - A földhasználat racionalizálása a környezeti és természeti értékek figyelembevételével;
- **ÚMVP III. tengely:**
 - A vidéki foglalkoztatás bővítése, a tevékenységek diverzifikálása;
- **ÚMVP IV. tengely:**
 - Helyi közösségek fejlesztése.

Darányi Ignác Terv

- A 2012-2020 között a Nemzeti Vidékstratégiai végrehajtási keretprogramja

Europa 2030 stratégia

Elfogadott (2014-ben) stratégia a 2050-es CO2 célok támogatására

Célok 2030-ra:

- a 40%-os üvegházgáz csökkentés 1990-hez képest
- Az energiafogyasztás legalább 27%-a megújuló energiából származzon
- 30%-os fejlődés az energiahatékonyságban (az előrejelzésekhez képest)

Politikák 2030-mal összefüggésben:

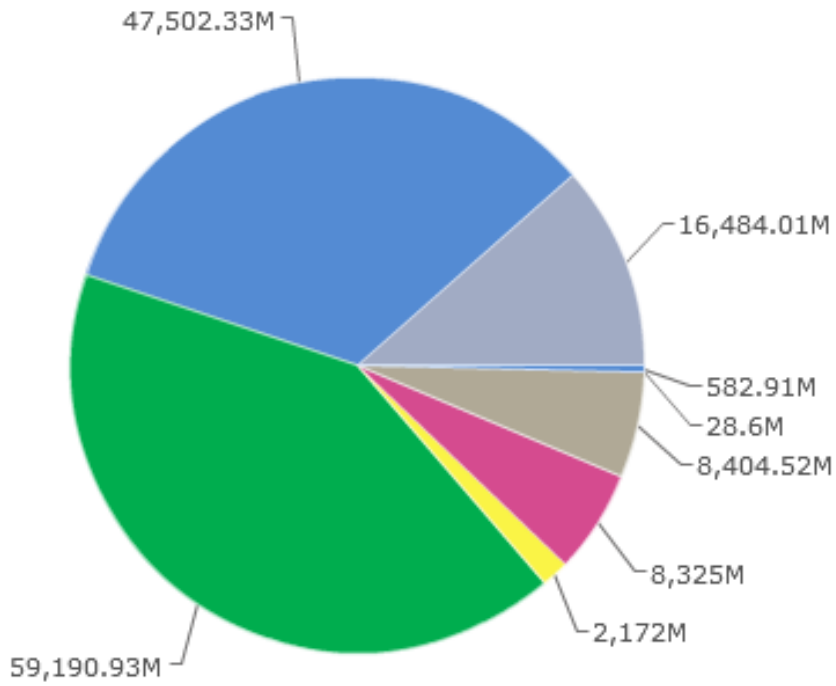
Az Európai Bizottság indítványai:

- Megújított EU károsanyag kereskedési rendszer (emissions trading scheme (ETS))
- Új indikátorok a versenyképességre és az energiarendszer biztonságára, pl. árkülönbségek a nagyobb kereskedőpartnerek között, az ellátás diverzifikáltsága, kapcsolódási/továbbítási kapacitások az EU-n belül
- Elsődlegesen új kormányzási rendszer fog következni (amelyek a versenyképes, biztonságos és fenntartható energiaellátáson alapuló nemzeti tervekre épülnek) Ezek a tervek közös EU-s megközelítéssel fognak készülni és biztosítják majd a nagyobb befektetői biztonságot, a nagyobb átláthatóság, nagyobb politika-koherenciát és jobb koordinációt az EU-ban.

Horizont 2020

- A Horizont 2020 az Unió kutatás-fejlesztési és innovációs politikája 2014-2020 év között. A program minden eddiginél nagyobb, **közel 79 milliárd eurós költségvetéssel** gazdálkodik. A program a kontinens globális versenyképességének növelését célzó Európa 2020 stratégia „Innovatív Unió” elnevezésű kiemelt kezdeményezésének egyik alappillére.

2014 - Total
EUR 142,690.29 M

- Competitiveness for growth and jobs
- Economic, social and territorial cohesion
- Sustainable growth: natural resources
- Security and citizenship
- Global Europe
- Administrations
- Compensations
- Other special instruments

- Három kezdeményezést (FP – Kutatási Technológiafejlesztési és Demonstrációs Keretprogram; CIP – Versenyképességi és Innovációs Keretprogram; ÉIT – Európai Innovációs és Technológiai Intézet) foglal magában és a korábbi keretprogramoknál **egyszerűbb adminisztrációt**, valamint új, **innováció-orientált szemléletet** vezet be. A Horizont 2020 program kiválósági alapon, nemzetközi versenyben, **közvetlenül Brüsszelből elnyerhető pályázati forrásokat jelent, vagyis a rendelkezésre álló pénzügyi keretből mindegyik tagállam annyit hasznosít, amennyire képes**: a pályázatok brüsszeli elbírálásánál döntő szempont a **kiválóság**, a magas szakmai szintű és jól menedzselte **konzorcium**, illetve az uniós szinten is **mérhető hatás**.

- a program kiemelt célja, hogy a **tudományos áttörésekből** üzleti lehetőségeket biztosító **innovatív termékek és szolgáltatások születhessenek**, ezért a kutatástól a piaci hasznosításig terjedően az innovációs lánc minden szakaszához támogatást nyújt;
- a hangsúlyt a **társadalmi kihívások kezelésére** és az Európai Unió társadalmát érintő problémák megoldására helyezik (pl. egészségügy, energia, közlekedés területein);
- **egyszerűsítik az adminisztratív szabályokat** és eljárásokat, áttekinthetőbbé teszik a finanszírozási rendszert, gyorsítják a szerződéskötést, a pályáztatás szinte teljes mértékben elektronikus úton történik;
- a program **kiemelten kezeli a kis- és középvállalkozói szektort**: a Horizont 2020 program egyik fontos újdonsága, hogy a kkv-k támogatására új eszközt vezet be az Európai Bizottság, amely az innovációs lánc teljes folyamatában - az ötlettől a piaci bevezetésig - végigkíséri a kkv-kat. Egy-egy vállalkozás **önállóan is pályázhat** a kiírásokra, míg korábban ez csak nemzetközi konzorciumokban volt lehetséges.

Három alappillér

- **Kiváló tudomány** - az EU-nak a tudományos kiválóság terén világviszonylatban betöltött vezető szerepének megerősítését célozza.
- **Vezető ipari szerep** - Európa vezető szerepét hivatott megalapozni a kutatás-fejlesztés és innováció területén, amit a kulcsfontosságú technológiák támogatásával, a tőkéhez való szélesebb körű hozzáférés biztosításával, valamint a kis- és középvállalkozások segítségével terveznek elérni.
- **Társadalmi kihívások** – az Európa egésze számára kihívást jelentő társadalmi kérdések megoldásához kíván hozzájárulni az egészségügy, élelmezésbiztonság és fenntartható mezőgazdaság, az energia, a közlekedés, az éghajlatváltozás és környezetvédelem, valamint az inkluzív, innovatív és biztonságos társadalmak területein.

Hogyan pályázzunk?

- Kell projektötlet! (Milyen fejlesztésre lenne szükség (itthon vagy máshol), mire van kapacitásunk/tőkénk, mit tudunk fenntarthatóan működtetni, mi népszerű?)
- Kell partner! (Konzorciumot kell formálni – minél több országból, annál jobb.)
- Jelentkezni kell az EU participant portal-on
- Szakértői értékelés
- Támogatási szerződés

Köszönöm a megtisztelő
figyelmet!